

S. Y. B. A. - Paper- 3: Indian Rural Society

Objectives:

- The aim of the course is to enhance knowledge among the students about distinctive nature of rural society.
- The students will also get knowledge about at various social, political and economic rural social institutions as well as changes and development occurring in rural society.

Outcome:

- The course enhances knowledge among the students to understand rural society and its Institutions from sociological perspective.

Unit- 1: Rural Sociology

- Meaning, Definition, Nature and Scope
- Origin and development of Rural Sociology in India
- Approaches to study of rural society in India
- Significance of Indian Rural Studies

Unit- 2: Indian Rural Society

- Characteristics of Rural Society
- Various aspects of the Indian Rural Society: Caste, Family, Ritual structure,
- Stratification, Occupation, Technology

Unit- 3: Economic life of Indian Rural Society

- Nature of Rural Economy
- Means of Livelihood
- Changing Factors of Rural Economic life
- Changes and challenges of Rural Economic life
- Jajmani system: Meaning, Characteristics and Functions
- Changing aspects of the Jajmani system

Unit- 4: Rural-Urban Migration

- Meaning, Nature and Types of migration
- Causes and Consequences of migration
- Rural Urban Continuum

Unit- 5: Panchayati Raj and Rural Development

- Panchayati Raj: Meaning, Structure and Impacts on Rural Society
- Rural Development Programmes:
- IRDP (Integrated Rural Development Programme)
- NREP (National Rural Employment Programme)
- TRYSEM (Training of Rural Youth for Self -Employment)
- SGSY - (Swarnjayanti Gram Swarajgar Yojna)
- SGRY - (Sampurn Gramin Rojgar Yojna)

References:

- Sharma, Rajendra Kumar, 2011, *Rural Sociology*, Atlantic Publishers, New Delhi.
- Bertrand, Alvin, 2018, *Rural Sociology an Analysis of Contemporary Rural Life*, forgotten books, London.
- Chitambar, J. B., 2020, *Introduction Rural Sociology*, New Age International, New Delhi.
- Desai, A. R., 2011, *Rural Sociology in India*, Popular Prakashan, Surat.
- Dube, S. C., 1958, *India's Changing Villages*, Athens Center of Ekistics, Ithaka.
- Dube, S. C., 1955, *Indian Village*, Mythos Center Books, U.S.A.
- Dube, S.C., 1977, *Indian since Independence*, Vikash Publishing House, Mumbai.
- Dube, S.C., 2005, *Indian Society*, National book Trust, New Delhi.
- Majmudar, D. N., 1958, *Cast and Communication in an Indian Village*, Asia Publishing House, Bombay.
- Singh, Manpal, 2007, *Rural Sociology*, Anmol Publication, New Delhi.
- Pande, S. V., 1995, *Essays in Rural and Industrial Sociology*, Radha Publications, New Delhi.
- Srinivas, M. N., 1978, *The Remembered Village*, Oxford University Press, London.
- Saxena, D. P., 1977, *Rural urban Migration in India*, Popular Prakashan, Surat.
- Srinivas, M. N., 1955, *India's Villages*, Asia Publishing House, Delhi.
- Srinivas, M. N., 1995, *Social Change in Modern India*, Orient Longman private Ltd, New Delhi.
- देसाई, ऐ. आर., 2009, *भारतीय ग्रामीण समाजशास्त्र*, रावत प्रकाशन, जयपुर.
- अग्रवाल, गोपाल कृष्ण, 2019, *ग्रामीण समाजशास्त्र*, एस. वी. पी. डी. पब्लिसिंग हाउस, आगरा.
- Alteker and Malaviya, 1956, *Village Panchayats in India*, All India Congress Committee, Noida.
- देसाई, ऐ.आर. અને રાવત, હરેકૃષ્ણ, 1853, *ભારતીય ગ્રામીણ સમાજશાસ્ત્ર (હિન્દી)*, રાવત પબ્લિકેશન, જયપુર.
- Singer and Con, 2007, *Structure and change in India Society*, Aldine Transaction publishers, U.S.
- ચૌહાણ, બ્રિજરાજ, ૧૯૮૮, *ભારત મેં ગ્રામીણ સમાજ (હિન્દી)*, એ.સી. બ્રધર્સ, ભોપાલ.
- દૂબે, શ્યામાચરણ અને અટલ, યોગેશ, ૧૯૯૬, *ભારતીય ગ્રામ*, વાણી પ્રકાશન, નવી દિલ્હી.
- પટેલ, અજય અને પાઘડાળ, સંજય, ૨૦૨૨, *ભારતીય અર્થતંત્ર*, યુવા ઉપનિષદ પબ્લિકેશન, સુરત.
- બિપિંચંદ્ર, વૈષ્ણવ, ૨૦૨૧, *ગુજરાત પંચાયત ધારો (સુધારેલ)*, નવસર્જન પબ્લિકેશન, અમદાવાદ.
- મેરિયટ, મેકિમ અને ઉપ્રેતી, હરિશચન્દ્ર, ૧૬૭૩, *ગ્રામીણ ભારત-લઘુ સમુદાય કે અધ્યયન (હિન્દી)*, રાજસ્થાન હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી, જયપુર.
- શાહ, દિલિપ આર., ૧૯૯૮, *ભારતીય ગ્રામ અર્થતંત્ર વિકાસના પરિપ્રેક્ષ્યમાં*, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.

S. Y. B. A. - Paper- 4 : Indian Social Problems

Objectives:

- This course is designed to identify and sensitize the students about emerging issues and problems from sociological perspective.

Outcome:

- The course projects the issues and problems of contemporary Indian society.
- The students will get exposure to analyses and explain emerging issues and problems of the Society in structural perspective.

Unit- 1: Social Problems

- Meaning, Definition, forms (Nature) and fallacies
- Types and Causes of Social Problems
- Significance of the study of Social Problems
- Approaches to study Social Problems:
- Social Disorganization, Deviant Behavior, Value, Conflict, Social Pathology, Labeling

Unit- 2: Structural Problems

- Poverty: Meaning, Definition, Nature, factors, Remedies
- Communalism: Meaning, Definition, Nature, Reasons & Remedies Communalism
- Ethnicity: Meaning, Ethnic Groups and Ethnic Identity

Unit- 3: Familial Problems

- Dowry: Meaning, Definition, Nature and Causes, Effects, Remedies
- Domestic Violence: Meaning, Definition, factors, Remedial measures to Control
- Divorce: Meaning, Causes, Effects of Divorce Broken Families, Remedies
- Problem of Elderly: Meaning, Characteristics of old age, Problems, Factors, Impacts, Remedies to the problems of old age people

Unit- 4: Developmental Problems

- Regional Disparity: Meaning, Definition, Characteristics and Causes, Impacts, Remedies
- Environmental Problems: Ecology and Environment- Meaning, Definition, Environmental Pollution - Meaning, Types, Impacts and Solutions

Unit- 5: Disorganizational Problems

- Drug Abuse: Meaning and Types of Drugs, Causes, Effects and Remedies
- Juvenile delinquency: Meaning, Definition, Characteristics and Types of delinquents, Causes and Impacts, Remedies
- Youth Unrest: Meaning, Definition, Nature, Causes and Impacts, Suggestions and remedies, Government measures to tackle the problem
- Corruption: Meaning, Definition, Characteristics, Causes of corruption, Extent of corruption in various fields, Consequences and remedies

References:

- Gupta, Sunil, 2011, *Social Problems (First edition), Volume- 2*, ABD publishers, Delhi.
- Howard, Becker, 1966, *Social Problems - A Modern Approach*, John Wiley & Sons Inc, Canada.
- Merton, Robert and Nisbet, Robert, 1971, *Contemporary Social Problems*, Harcourt Brace Jovanovich, New York.
- Stephen, Schafer and Others, 1975, *Social Problems in a Changing Society*, Reston Publishing, U.S.
- Mishra, Saraswati, 1989, *Problems and Social Adjustment in old Age*, Gyan Publishing House, New Delhi.
- Gillian, 1943, *Social Problem*, New York, London.
- John, Kane, 1962, *Social Problems*, Prentice-Hall Publisher, New Jersey, U.S.
- Horton and Leslie, 1981, *Sociology of Social Problems*, Social Thought and Research, Kansas.
- Memoria, C. B., 1965, *Social Problems and Social Disorganization in India*, Kitab Mahal, New Delhi.
- Culinary, Marshall B., 1968, *Sociology Deviant Behavior*, Holt, Rinehart & Winston of Canada Ltd, Canada.
- Madan, G.R., 1966, *Indian Social Problems*, Allied Publishers, New Delhi.
- Brij, Mohan, 1972, *Indian Social Problems*, Indian International Publications, New Delhi.
- Kumudini, Dandekay, 1996, *The Elderly in India*, Sage Publications Pvt. Ltd, New Delhi.
- Baker, Howard, 1966, *Social Problems - Modern Approach*, John Wiley & Sons Inc, Canada.
- Dandekay, Kumudini, 1996, *The Bladdery in India*, Sage Publications, New Delhi.
- Naden, Hasnain, 2020, *Indian Society*, McGraw hill Education Private Limited, Chennai.
- Kane, John, 1962, *Social Problems*, Prentice Hall Publisher, U.S.
- Gupta, sunil 2012, *Social Problems*, (Thmes and Social Issue)
- Brij, Mohan, 1972, *Indian Social Problems*, Indian International Publications, New Delhi.
- Memoria, C.B., 1970, *Social Problems and Social Disorganization in India*, Kitab Mahal, New Delhi.
- Ahuja, Ram, 1947, *Social Problems in India*, Rawat Publication, Jaipur.
- Gole, M.S., 1968, *Urbanization and Family Change*, Popular Prakashan, Bombay.
- Harish, Nathniel Dynamils, 1937, *Cause of Juvenile Crime*, Science Art Publishers, Cambridge.
- Horton, P.B. and Leslie, G.R., 1970, *The Sociology of Social Problems*, Apton century Crofts, New York.
- मिश्रा, महेंद्र कुमार, २०१२, सामाजिक समस्याये और उनका समाधान (हिन्दी), न्यु कन्सेप्स पब्लिसर्स, दिल्ली.
- ઠાંડેકર અને રથ, ૨૦૨૧, ભારતમાં ગરીબી (મરાઠી), મનોવિકાસ પ્રકાશક, પુણે.
- શર્મા, અભિષેક, ૨૦૧૦, સામાજિક સમસ્યાએ (હિન્દી), શિવાંક પ્રકાશન, ગ્વાલિયર.
- ગુપ્તા, એ. એલ. એન્ડ શર્મા, ડી.ડી., ૨૦૦૦, ભારતીય સામાજિક સમસ્યા (હિન્દી), સાહિત્ય ભવન પબ્લિકેશન, બીકાનેર.
- આહુજા, રામ, ૨૦૦૦, સામાજિક સમસ્યા (હિન્દી), રાવત પબ્લિકેશન, જયપુર.
- આહુજા, રામ, ૨૦૨૧, સામાજિક સમસ્યા ઓર સામાજિક પરિવર્તન (હિન્દી), મીનાક્ષી પબ્લિકેશન, હૈદરાબાદ.
- શર્મા, રામનાથ ઓર શર્મા, રાજેન્દ્રકુમાર, ૧૯૯૬: સામાજિક વિઘટન, એટલાન્ટિક પ્રકાશન, ન્યુ દિલ્હી.
- દોશી, હરિશ, ૧૯૯૦, નગરીય સમાજશાસ્ત્ર, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
- પારેખ, એમ. જી. ૧૯૯૪, પર્યાવરણની સમસ્યાઓ, લાલગોવિંદ પ્રકાશન ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ.
- શુક્લ, ચંદ્રિકા, ૧૯૯૪, આધુનિક સામાજિક સમસ્યા, અનિત આર્ટ પ્રિન્ટર્સ, મુંબઈ.
- લવાનિયા, એમ.એન. અને જૈન, શશી કે., ૧૯૮૧, ભારતની સામાજિક સમસ્યાઓ, કોલેજ બુક ડેપો, જયપુર.
- યાદવ, રામજી, ૨૦૧૧, સામાજિક સમસ્યાઓ, અર્જુન પબ્લિકેશન હાઉસ, નવી દિલ્હી.

S. Y. B. A. Paper- 5: Sociology of Change and Development

Objectives:

- The course is designed to provide conceptual understanding of social change. It also offers insights to understand cultural, technological and planned social change as well as social movements.

Outcome:

- It provides knowledge and skills to understand the forces of social change.

Unit -1: Processes of Social change in India

- Sanskritization & Acculturation
- Westernization
- Modernization
- Secularization

Unit -2: (A) Theories and Factors of Social change

- Theories of Social change: Linear, Cyclical and Curvy-Linear
- Factors of Social change: Demographic, Economic, Religion, Info-Tech and Mass Media

(B) Types of Social change

- Planned & Unplanned Social change
- Cultural change
- Technological Change

Unit-3: Influencing Methods of Social change

- Social Movement
- Social Revolution
- Social Transformation
- Social Revivalism

Unit -4: (A) Concept and Definition of Development and Underdevelopment

- Changing conception of Development: Economic Development, Social Development, Human Development, Sustainable Development

(B) Paths of Development: Capitalist, Socialist and Mixed Economy

Planning Commissions / Niti Ayog: structure and functions

Five Years Plans: Principles and Impacts on Indian Society

Unit- 5: (A) Constitutional provisions for upliftment to the Scheduled Castes and Scheduled Tribe, Socially and Educationally Backward Castes, Women and Religious Minorities

(B) Civil Society: Meaning, Structure and Functions

Role of Voluntary Organization

References:

- Srinivas, M. N., 1966, *Social Change in Modern India*, University of California Press.
- Dube, S., 1974, *Contemporary India and its Modernization*, Vikas Publishing House.
- Ghurye, G. S., 2016, *Caste and Race in India*, Sage Publication India.
- Roy, Deepankar, 2008, *Principles of Sociology*, Indian publishing house, Jaipur.
- Khatana, Singh virendre, 1995, *Socio-Economic planning for Rural Development*, Radha Publications, New Delhi.
- Singh, K., 1954, *Indian Social System*, Prakashan Kendra, Ahmadabad - Lucknow.
- Husnain, Nadeen, 2020, *Indian Society (Themes and Social Issues)*, McGraw Hill education Private Limited. Chennai.
- Singh, Yogendra, 1986, *Modernization of Indian Tradition*, Penguin Book Ltd.
- Barua, Jayanti, 2001, *Social Mobilization and Modern Society*, Mittal Publications New Delhi.
- Sakshena, K.D., 2019, *Niti Ayog and Planning Commission sore Reflection*, Shipra Publication.
- Dubb, Maurice, 1963, *Studies in the Development of Capitalism*, Kotledge. London.
- Hilton, Rodney, 1978, *Feudalism or Capitalism*, Verso, London.
- Frank, A.G., 1981, *Sociology of Development and the underdevelopment if Sociology*, Pluto press, Landon.
- Amin, Samir, 1974 *Accumulation on world scale: Critique of the Theory of Underdevelopment*, Monthly Review Press, New York.
- Rao, Pullah, 2012, *Development of scheduled Tribbles in India (Policy and Programmes)*, Serial Publication, New Delhi.
- ઝવેરી, નલિની કિશોર, ૨૦૦૮, સામાજિક પરિવર્તન, ગુજરાતી વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટ. (પ્રથમ આવૃત્તિ)
- મહેન્દ્ર, કૃષ્ણલાલ, ૧૯૭૭, સામાજિક પરિવર્તન, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. (પ્રથમ આવૃત્તિ)
- પરમાર, વા. એ., ૧૯૯૮, સમાજશાસ્ત્રની મૂળભૂત વિભાવનાઓ, ન્યુ પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત.
- શ્રીનિવાસ, એમ. એન., ૧૯૭૫ : આધુનિક ભારતમાં સામાજિક પરિવર્તન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
- પરમાર, વા. એ., ૨૦૦૩, વિકાસનું સમાજશાસ્ત્ર, ન્યુ પોપ્યુલર પ્રકાશન, સુરત.
- દેસાઈ, નિરા એ., ૨૦૧૨, ગુજરાતમાં ઓગણીસમી સદીમાં સામાજિક પરિવર્તન, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
- શ્રીનિવાસ, એમ. એન., ૧૯૬૭, આધુનિક ભારત મેં સામાજિક પરિવર્તન, રાજકમલ પ્રકાશન, ન્યૂ દિલ્લી.
- મેરાજ, એમ. એન., ૨૦૧૮, વિકાસ કા સમાજશાસ્ત્ર, ન્યૂ એજ ઇન્ટર્નેશનલ, મુંબઈ.
- દુબે, શ્યામચરણ, ૨૦૧૦, વિકાસ કા સમાજશાસ્ત્ર, રાવત પબ્લિકેશન, જયપુર.
- સિંહ, શિવબ્રહ્મા, ૨૦૧૦, વિકાસ કા સમાજશાસ્ત્ર, રાવત પબ્લિકેશન, જયપુર.
- રાવરામ, મેહરસિંહ, ૨૦૧૧, વિકાસ કા સમાજશાસ્ત્ર, અર્જુન પબ્લિકેશન, ન્યૂ દિલ્લી.
- અગ્રવાલ, પ્રમોદ કુમાર, ૨૦૦૯, ભારત મેં પંચાયતી રાજ, જ્ઞાન ગંગા, દિલ્લી.
- ઠાકર, બેલા, ૧૯૯૬, નોકરિયાત આદિવાસી મહિલાઓ, પ્રજાતિય ઓળખ અને પરિવર્તન પડકારો, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ.
- રાઠવા, ઈશ્વરસિંહ, ૨૦૧૭, ભારતીય આદિવાસી જીવન, માર્ક પબ્લિકેશન, જયપુર.
- Belusse. L. Weseling, H. Landwininus G.D., 1989, *History and underdevelopment*, Leiden Uni. Press.

